

ΤΑ ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Του Καθηγητού κ. Ν. Ι. ΚΟΝΣΟΛΑ

Προέδρου του Ινστιτ. Περιφ. Ανάπτ.
του Παντείου Πανεπ. Κοιν. Πολ. Επιστ.

Στη δεκαετία του '80 κατηγορήθηκε η παραδοσιακή περιφερειακή πολιτική, ότι προωθεί στις καθυστερημένες περιφέρειες την εγκατάσταση επιχειρήσεων, που η έδρα τους βρίσκεται έξω από τα όρια των περιφερειών αυτών, ενώ παράλληλα δεν ενθαρρύνει την ανάπτυξη της ενδογενούς επιχειρηματικότητας. Η «ανάπτυξη εκ των έσω» θα μπορούσε να ενισχυθεί με την καθιέρωση και τη χρησιμοποίηση νέων μέσων της περιφερειακής πολιτικής, με κύριους άξονες την απορρόφηση καινοτομιών και νέων γενικά τεχνολογιών στη διαδικασία της παραγωγής και την ενίσχυση της μικρής και μεσαίας επιχείρησης, με στόχο τη μεγέθυνσή της.

Η στρατηγική αυτή της ενδογενούς ανάπτυξης χρησιμοποιεί τα νέα μέσα της περιφερειακής πολιτικής, που πολύ συνοπτικά αναφέρονται παρακάτω:

α) Τοπική Ανάπτυξη

Η τοπική ανάπτυξη επιβάλλει μετασχηματισμούς στο τοπικό κοινωνικό - οικονομικό σύστημα, αντιδρά στις εξωτερικές προκλήσεις, προωθεί τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και ενεργοποιεί τους τοπικούς παραγωγικούς πόρους.

Η διάρθρωση ενός συστήματος μέτρων τοπικής ανάπτυξης εξαρτάται κυρίως από το βαθμό εξειδίκευσης της τοπικής οικονομίας, το μέγεθος των τοπικών επιχειρήσεων, τις παραγωγικές αλληλεπιδράσεις, τη διάχυση των καινοτομιών και τους τοπικούς θεσμούς.

Κύρια χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης είναι ο υψηλός βαθμός αυτονομίας των οικονομικών δραστηριοτήτων και η τάση δημιουργίας των προϋποθέσεων αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Η διαδικασία αυτή αρχίζει με την εμφάνιση της τοπικής επιχειρηματικότητας, τη δημιουργία δικτύων παραγωγικών σχέσεων των τοπικών επιχειρήσεων, την αύξηση των εξαγωγικών επιδόσεων των επιχειρήσεων και τελικά την κυριαρχία της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας στην περιοχή.

Ο τρόπος παραγωγής προσαρμόζεται στο πρότυπο της ευέλικτης εξειδίκευσης και η παραγωγή προσανατολίζεται πολύ γρήγορα στις απαιτήσεις της ζήτησης, με τη διαφοροποίηση των προϊόντων και την κατασκευή και προώθηση στην αγορά νέων προϊόντων, καινοτομικού κυρίως χαρακτήρα.

Οι φορείς της τοπικής ανάπτυξης μπορεί να ανήκουν στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα. Ο δημόσιος τομέας καλύπτει κυρίως ανάγκες κοινωνικής πολιτικής και ενεργοποιείται από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ ο ιδιωτικός καλύπτει καταναλωτικές ανάγκες της τοπικής και διεθνούς αγοράς, με φορείς τις τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η τοπική ανάπτυξη χρησιμοποιήθηκε με επιτυχία στη Νότια Ευρώπη και κυρίως στην Ισπανία, την «Τρίτη Ιταλία» και τη Νότια Γαλλία. Η Κοινότητα έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης, κυρίως με την υποστήριξη μεθόδων διάχυσης της τεχνολογικής προόδου και την οργάνωση και βελτίωση της παραγωγικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

β) Η Μικρομεσαία Επιχείρηση (ΜΜΕ)

Δύο είναι οι βασικοί λόγοι ένταξης της μικρομεσαίας επιχείρησης (ΜΜΕ) στα νέα μέσα της περιφερειακής πολιτικής: η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η παραγωγή προϊόντων, που ικανοποιούν την άμεση ζήτηση ή ενσωματώνουν καινοτομικές ιδέες. Επιπλέον, η ΜΜΕ βελτιώνει το επιχειρηματικό περιβάλλον, γιατί οι εργαζόμενοι διατηρούν καλές σχέσεις μεταξύ τους και φροντίζουν για τη διατήρηση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης σε υψηλό επίπεδο. Η ΜΜΕ, ακόμη, έχει τη δυνατότητα να διαφοροποιεί πολύ γρήγορα την παραγωγή της και να αντιμετωπίζει τον επιχειρηματικό κίνδυνο από κάποια παραγωγική της πρωτοβουλία, με πιο ευέλικτους και αποτελεσματικούς τρόπους. Η ικανότητα, εξάλλου, προσαρμογής των ΜΜΕ στις συνθήκες που επικρατούν στην οικονομία, αποτελεί κύριο πλεονέκτημά τους στην αναζήτηση συμπληρωματικής σχέσης με τη μεγάλη επιχείρηση, είτε με τη μορφή υπεργολαβίας, είτε με τη μορφή στήριξης μιας ενδιάμεσης φάσης στην παραγωγική διαδικασία των μεγάλων επιχειρήσεων.

Η ΜΜΕ αποτελεί κύριο μέσο προώθησης της τοπικής ανάπτυξης, γιατί αναδεικνύει την τοπική επιχειρηματικότητα και δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και επομένως μειώνει το ποσοστό ανεργίας στην περιφέρεια και το ποσοστό μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού. Συμβάλλει, επίσης, η ΜΜΕ στην εφαρμογή των μέτρων πολιτικής που στοχεύουν στην εισαγωγή καινοτομιών, στην ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων, στην αναζωογόνηση παραδοσιακών κλάδων στην περιφέρεια και στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας για την παραγωγή νέων προϊόντων.

Η ανάπτυξη των ΜΜΕ στον Ευρωπαϊκό χώρο υποστηρίζεται από πολλά προγράμματα της Κοινότητας, γιατί οι ΜΜΕ συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας και προωθούν την οικονομική και κοινωνική συνοχή ανάμεσα στις περιφέρειες της Κοινότητας. Η υποστήριξη της Κοινότητας εκφράζεται κυρίως με ενισχυόμενες δράσεις τοπικής ανάπτυξης και διάχυσης νέων τεχνολογιών.

που δημιουργούν καινοτομικό περιβάλλον στις φθίνουσες και στις καθυστερημένες περιφέρειες.

γ) Η Νέα Τεχνολογία

Η νέα τεχνολογία αναπτύσσεται σε δύο πεδία. Στο πεδίο των πρωτότυπων ιδεών και εφευρέσεων και στο πεδίο των εφαρμογών τους, με την πραγματοποίηση καινοτομικών δραστηριοτήτων. Το δεύτερο αυτό πεδίο εξελίσσεται σε δύο φάσεις. Η πρώτη αναφέρεται στην πρωταρχική εφαρμογή της καινοτομίας και η δεύτερη στη διάχυση της εφαρμογής αυτής και σε άλλα σημεία του χώρου.

Η καινοτομία στη χωρική της διάσταση μπορεί να διακριθεί σε καινοτομία προϊόντος και καινοτομία διαδικασίας παραγωγής. Η καινοτομία προϊόντος ορίζεται ως εισαγωγή ενός νέου προϊόντος στην αγορά, ή ως βελτίωση ενός προϊόντος, που κυκλοφορεί ήδη στην αγορά. Η καινοτομία στη διαδικασία παραγωγής για υφιστάμενα προϊόντα εμφανίζεται σε τρεις μορφές:

- Καινοτομία που μειώνει τις εισροές στην παραγωγή (π.χ. μείωση των ωρών εργασίας για την παραγωγή συγκεκριμένου προϊόντος).

- Καινοτομία που βελτιώνει τις συνθήκες εργασίας (π.χ. ασφάλεια εγκαταστάσεων και εργαζομένων).

- Καινοτομία που έχει ως σκοπό την εξάλειψη τεχνικών δυσκολιών στην παραγωγή, ή την παροχή υπηρεσιών με βελτιωμένες διαδικασίες.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση της επιστημονικής έρευνας και της πολιτικής πρακτικής, ότι η ενίσχυση της τεχνολογικής προόδου, με μέσα προσέλκυσης επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας, προωθεί με ταχύτερους ρυθμούς την περιφερειακή ανάπτυξη. Και, όπως υποστηρίζει ο Malccki βασικό στοιχείο της περιφερειακής μεγέθυνσης είναι η τεχνολογία, γιατί οι επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας είναι δυναμικές επιχειρήσεις, που προσφέρουν ταυτόχρονα υψηλής ποιότητας προϊόντα και υψηλούς μισθούς στους εργαζόμενους.

Στις καθυστερημένες περιφέρειες πολλών χωρών έχουν εφαρμοσθεί προγράμματα βελτίωσης του καινοτομικού περιβάλλοντος και έχουν δοθεί σημαντικές ενισχύσεις στις τοπικές επιχειρήσεις για να βελτιώσουν την τεχνολογική τους στάθμη. Οι Malccki και Nijkamp συνοψίζουν τα μέτρα της περιφερειακής πολιτικής που προωθούν την τεχνολογία σε μέτρα προσέλκυσης βιομηχανιών υψηλής τεχνολογίας, στήριξης της πανεπιστημιακής έρευνας, ενίσχυσης πρωτοβουλιών, ίδρυσης νέων επιχειρήσεων καινοτομικού προσανατολισμού, χρηματοδοτικών ενισχύσεων επιχειρηματικών σχεδίων υψηλού κινδύνου (venture capital), ίδρυσης και οργάνωσης επιστημονικών πάρκων, κέντρων καινοτομιών, κέντρων μεταφοράς τεχνολογίας κ.ά..

Η αποτελεσματικότητα της περιφερειακής τεχνολογικής πολιτικής ενισχύεται σε διάφορες χώρες με προγράμματα βελτίωσης του καινοτομικού περιβάλλοντος, σε εθνικό επίπεδο. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν κυρίως μέτρα αναβάθμισης της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα της τεχνικής εκπαίδευσης και των Σχολών Management, ενίσχυσης των δημόσιων και ιδιωτικών κέντρων έρευνας, ενεργοποίησης φορέων για τη μεταφορά τεχνολογίας σε όλους τους τομείς της παραγωγής, εκ-

συγχρονισμού των τηλεπικοινωνιών και των αεροδρομίων και καθιέρωσης κινήτρων παραγωγής καινοτομικών προϊόντων από επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας.

Οι συνδυασμοί των μέτρων περιφερειακής πολιτικής, που προωθούν τη νέα και υψηλή τεχνολογία, είναι πολλοί και σχηματοποιούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με τους επιδιωκόμενους αντικειμενικούς σκοπούς σε κάθε περιφέρεια και το καινοτομικό περιβάλλον, που μορφοποιείται από τη διαθέσιμη υποδομή και το βαθμό εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου στήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Η επιτυχία της περιφερειακής τεχνολογικής πολιτικής στηρίζεται αναμφισβήτητα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, που όμως η ανάπτυξή τους απαιτεί ικανοποιητική χρηματοδοτική ενίσχυση με κεφάλαια. Τα κεφάλαια αυτά, είτε αρχικής εκκίνησης (seed capital), είτε λειτουργικής ολοκλήρωσης (venture capital) πρέπει να διατίθενται με ειδικούς όρους, γιατί οι σχετικές πρωτοβουλίες περικλείουν υψηλό ποσοστό επιχειρηματικού κινδύνου (high risk operations).

Η βελτίωση της υποδομής των αστικών κέντρων, κυρίως στους τομείς του οικιστικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, αποτελεί σημαντική πρόσθετη προϋπόθεση χωροθετικού προσανατολισμού των επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας. Η σύνδεση των επιχειρήσεων αυτών με τα Πανεπιστήμια και τα Ερευνητικά Κέντρα απαιτεί περιβάλλον ικανοποιητικού επιπέδου ζωής, για την προσέλκυση στελεχών και ερευνητών εξαιρετικά υψηλής εξειδίκευσης στους τομείς των δυναμικών τεχνολογιών.

Η χωρική διάσταση της περιφερειακής τεχνολογικής πολιτικής ολοκληρώνεται με την ίδρυση Τεχνοπόλεων και Τεχνολογικών Πάρκων, τα οποία σκιαγραφούνται παρακάτω.

δ) Οι Τεχνοπόλεις

Η νέα τεχνολογία προωθεί νέους πυρήνες βιομηχανικής δράσης. Οι πυρήνες αυτοί έχουν κλαδικές και χωρικές διαστάσεις. Ο συνδυασμός των διαστάσεων αυτών δημιουργεί την Τεχνόπολη. Για να κατανοήσουμε καλλίτερα τη χωρική διάσταση της Τεχνόπολης πρέπει να πούμε ότι επηρεάζεται από χαρακτηριστικά συγκεκριμένου χωρικού σημείου, αλλά και από τις επιδράσεις των μηχανισμών διάχυσης της γνώσης.

Ακόμη κάτι που πρέπει να έχουμε υπόψη. Οι κλασικοί παράγοντες που αξιολογούνται στη διαδικασία επιλογής του τόπου εγκατάστασης αποκτούν στην περίπτωση των δραστηριοτήτων υψηλής τεχνολογίας διαφορετική υπόσταση. Κι αυτό γιατί το βάρος και ο όγκος των πρώτων υλών περιορίζονται, το εργατικό δυναμικό που χρησιμοποιείται είναι υψηλής εξειδίκευσης, η αγορά στην οποία απευθύνονται τα παραγόμενα προϊόντα επεκτείνεται και πέρα από τα εθνικά σύνορα κτλ. Η συμπεριφορά λοιπόν των παραγόντων αυτών είναι διαφορετική από εκείνη που γνωρίζουμε παραδοσιακά.

Οι τεχνολογικές, εξάλλου, μεταβολές που μπορούν να φθάσουν μέχρι και στην τεχνολογική επανάσταση (παράδειγμα οι computers) δημιουργούν νέα πρότυπα, που επιδρούν στην απασχόληση, στην αγορά, στις επενδύσεις, στους θεσμούς και γενικά στην κοινωνική οργάνωση. Η εξέλιξη αυτή προωθεί την οικονομική ανάπτυξη. Η Τε-

χνόπολις (Technopolis) είναι ένα από τα μέσα, ίσως το πιο σημαντικό, στη διαδικασία διάχυσης της νέας τεχνολογίας, στη διαδικασία της «καινοτομικής» βιομηχανικής ανάπτυξης και τελικά στη διαδικασία μεγιστοποίησης της οικονομικής ευημερίας.

Η διαπίστωση ότι η βιομηχανία της γνώσης και η φαιά ουσία είναι σημαντικότεροι παράγοντες για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας σε διεθνές επίπεδο, από ότι είναι οι πρώτες ύλες και το χαμηλό κόστους εργατικό δυναμικό, προώθησε την ιδέα της ταχύτερης αξιοποίησης από την αγορά των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας. Η προσπάθεια αυτή σύνδεσης Πανεπιστημίου και Βιομηχανίας στον ίδιο χώρο ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες και άρχισε γρήγορα να βρίσκει μιμητές σε πολλές χώρες του κόσμου. Η σύνδεση «παραγωγικού βιομηχανικού χώρου, έρευνας και διδασκαλίας, οικισμού και πολιτιστικών δραστηριοτήτων» πέρασε πολλά στάδια. Σε καθένα από αυτά δημιουργήθηκαν διαφορετικά πρότυπα με διαφορετικές ονομασίες, ανάλογα με το κύριο χαρακτηριστικό που πρόβαλλε κάθε φορά. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές ονομασίες: «Πάρκο Έρευνας», (Research Park), «Επιστημονικό Πάρκο» (Science Park), «Τεχνολογικό Σύμπλεγμα» (Technology Complex), «Τεχνόπολος» (Technopole).

Η πρώτη Τεχνόπολις, με τη μορφή του οργανωμένου «Βιομηχανικού Πάρκου υψηλής τεχνολογίας», άρχισε να δημιουργείται από τον καθηγητή Frederik Terman το 1951 για να ενισχύσει τα οικονομικά του Πανεπιστημίου του Stanford. Πρόκειται για την περίφημη Τεχνόπολη του Silicon Valley.

Η δυναμική επέκταση του θεσμού των Τεχνόπολεων πραγματοποιείται στις δύο τελευταίες δεκαετίες και φθάνει στην εποχή του «πυρετού των Τεχνόπολεων». Χρονική στόχευση οριστικής διαμόρφωσης του θεσμού είναι αναμφισβήτητα ο 21ος αιώνας. Ήδη, η Ιαπωνική Κυβέρνηση σε επίσημο κείμενο αναφέρει ότι το πρόγραμμα των Τεχνόπολεων αποσκοπεί «στη δημιουργία του Τεχνολογικού αρχιπελάγους που θα δίνει μια προωθημένη άποψη του επόμενου αιώνα» (αντί του Japan Inc., Japan Tec.). Τα κριτήρια που θέτει η «Διεθνής Ένωση Τεχνόπολεων», για να χαρακτηρίσει ένα χώρο συγκέντρωσης δραστηριοτήτων ως Τεχνόπολη είναι τα εξής (Club des Technopoles, Information Sheet):

Πρώτον, η τυπική και λειτουργική σχέση με ένα ή περισσότερα Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα ή άλλα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Δεύτερον, ο σχεδιασμός και η ενθάρρυνση ίδρυσης και ανάπτυξης βιομηχανιών βασισμένων στη γνώση.

Τρίτον, η ύπαρξη διοικητικής λειτουργίας που μεριμνά ενεργά για τη μεταβίβαση τεχνολογίας και επιχειρηματικών εμπειριών στους εγκατεστημένους φορείς στην Τεχνόπολη.

Μπορούμε να ορίσουμε την Τεχνόπολη, ως ένα χωρικό σύνολο στο οποίο εντάσσονται δραστηριότητες, που τείνουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των σχέσεων έρευνας και επιχειρήσεων, με σκοπό την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας και μέσο τη νέα «καινοτομική» τεχνολογία.

Στην Τεχνόπολη συνυπάρχουν βιομηχανικές μονάδες παραγωγής προϊόντων υ-

ψηλής τεχνολογίας και εκπαιδευτικά και ερευνητικά κέντρα, μέσα σε ένα ευχάριστο οικιστικό και φυσικό περιβάλλον με ολοκληρωμένα δίκτυα υποδομής και εξυπηρετήσεων.

Η Τεχνόπολις, ως μέσο της αναπτυξιακής στρατηγικής, προσελκύει μη μολύνουσες και μη οχλούσες βιομηχανίες που χρησιμοποιούν υψηλής εξειδίκευσης προσωπικό και τεχνολογίες αιχμής και προσφέρει το υπόβαθρο πραγμάτωσης δημιουργικών ιδεών και χρηματοδότησης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών υψηλού κινδύνου.

Η εκκίνηση δημιουργίας μιας Τεχνόπολης μπορεί να γίνει από: το συνδυασμό αξιοποίησης μιας εφεύρεσης με χρηματοδότηση Venture Capital, την έρευνα παραγωγικών διαδικασιών αναζωογόνησης παραδοσιακών βιομηχανιών, τη δημιουργία οικιστικών συνόλων και συγκέντρωση επιχειρήσεων νέας τεχνολογίας, την επέκταση ή αναδιάρθρωση παραδοσιακής Βιομηχανικής Περιοχής, την ανάπλαση αστικών περιοχών, την αξιοποίηση συγκέντρωσης Ερευνητικών Μονάδων, τη δημιουργία κλαδικών Βιομηχανικών Περιοχών για μονάδες νέας Τεχνολογίας κ.ά.. Στις Τεχνοπόλεις εντάσσονται και τα Κέντρα Καινοτομιών καθώς και οι κλαδικοί πόλοι που συνδέονται με ένα αστικό κέντρο και είναι διασκορπισμένοι στο χώρο, αλλά διαθέτουν ενιαία διοίκηση (Πολυπολική Τεχνόπολις). Άλλη ενδιαφέρουσα μορφή Τεχνόπολης είναι η Teleport που αποτελεί κέντρο τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής διεθνούς εμβέλειας.

Ποιές είναι, όμως, οι ομάδες επιχειρήσεων που εγκαθίστανται στις Τεχνοπόλεις;

Πρώτον: Δύο σημαντικές κατηγορίες επιχειρήσεων που εγκαθίστανται στις Τεχνοπόλεις είναι εκείνες που δημιουργούνται από τα αξιοποιήσιμα αποτελέσματα των ερευνών στα Πανεπιστήμια και στα Ερευνητικά Ινστιτούτα και εκείνες που επιδιώκουν να λειτουργούν κοντά σε Ερευνητικά Κέντρα και σε άλλες επιχειρήσεις νέας τεχνολογίας.

Δεύτερον: Στις Τεχνοπόλεις προσελκύονται επιχειρήσεις «ερευνητικών υπηρεσιών», που τις προσφέρουν στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας. Κλάδοι της μορφής αυτής των υπηρεσιών είναι οι τηλεπικοινωνίες, η δημοσιότητα, το software, κ.ά..

Τρίτον: Στους κλαδικούς πόλους Τεχνοπόλεων ή στις Τεχνοπόλεις ορισμένου κλάδου συγκεντρώνονται ταχύτατα ομοειδείς επιχειρήσεις, κυρίως πολυεθνικές, για να παρακολουθούν από κοντά την παραγωγική διαδικασία προϊόντων νέας τεχνολογίας και να είναι έτοιμες να αξιοποιήσουν ή να συνεργασθούν σε μια μικρή ή μεγάλη εφεύρεση, που επηρεάζει το κόστος ή διευρύνει τις χρήσεις των προϊόντων και αναπτύσσει τις αγορές.

Τέτατον: Άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων, που προσελκύονται στην Τεχνόπολη, είναι οι επιχειρήσεις παραδοσιακών κλάδων που χρησιμοποιούν νέα τεχνολογία στη διαδικασία παραγωγής, οι επιχειρήσεις δυναμικών κλάδων που το κράτος παρακολουθεί την πορεία τους και ενισχύει τον εκσυγχρονισμό τους (κίνητρα βιωσιμότητας), οι επιχειρήσεις αξιοποίησης τοπικών πρώτων υλών ή ανθρωπίνου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης, οι επιχειρήσεις που συμβάλλουν στη βιομηχανία του διαστήματος, στην

άμυνα, στη χρησιμοποίηση νέων υλικών, οι μικρές επιχειρήσεις που αναπτύσσονται σε «Κέντρα Καινοτομιών» και αργότερα αυξάνουν την παραγωγική τους δυναμικότητα σε βιομηχανική κλίμακα κ.ά..

Πέμπτον: Η ύπαρξη μιας Τεχνόπολης συμβάλλει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε εμπορικές επιχειρήσεις και σε άλλες επιχειρήσεις προσφοράς υπηρεσιών, ωθεί το εκπαιδευτικό σύστημα στην προσαρμογή του στις ανάγκες των επιχειρήσεων, κινητοποιεί τους τοπικούς φορείς για επιχειρηματική δράση και ανεβάζει το επίπεδο της τεχνολογικής στάθμης της περιφέρειας και την «εικόνα» (image) της πόλης.

Σε ολόκληρο τον κόσμο λειτουργούν 750 Τεχνοπόλεις. Η τυπολογία τους διαμορφώθηκε από τη διεθνή εμπειρία, με κριτήρια το βαθμό ανάπτυξης κάθε χώρας, τις τοπικές συνθήκες και τις σχέσεις Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων με τη βιομηχανία και τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς.

Η ευρύτερη χρησιμοποίηση του μέσου των Τεχνοπόλεων στην αναπτυξιακή περιφερειακή στρατηγική δημιούργησε στην πραγματικότητα μια νέα μορφή πόλου ανάπτυξης, που εξυπηρετεί την εθνική και περιφερειακή κλαδική πολιτική στους τομείς της νέας και υψηλής τεχνολογίας. Παράλληλα, διαφαίνονται «τάσεις ενσωμάτωσης των Τεχνοπόλεων, σε ένα διεθνές ιεραρχημένο δίκτυο, που δημιουργεί ένα νέο καταμερισμό της εργασίας και νέα πολιτικά σημεία σε παγκόσμιο επίπεδο».

Οι Τεχνοπόλεις συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση της οικονομίας των καθυστερημένων περιφερειών, αλλά και στην ανάκαμψη των φθινουσών περιφερειών, γιατί προωθούν την αντικατάσταση των παραδοσιακών κλάδων της μεταποίησης με τους νέους δυναμικούς κλάδους της υψηλής τεχνολογίας.

Μία από τις κυριότερες λειτουργίες της Τεχνόπολης είναι η δημιουργία αποθεμάτων γνώσεων στις περιφέρειες, με τη διαδικασία της συνέργειας, της ανθρώπινης δηλαδή αλληλεπίδρασης και της ανταλλαγής γνώσεων, που καταλήγει στη διεύρυνση του γνωστικού πεδίου, με διεπιστημονικές διαστάσεις. Συνέργεια όμως συντελείται και με τη σύνδεση των Τεχνοπόλεων με τα αστικά κέντρα, γιατί αναπτύσσονται σχέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων, των Πανεπιστημίων και των αστικών λειτουργιών στον τομέα του πολιτισμού, της αναψυχής και των υπηρεσιών γενικότερα.

Στα προγράμματα ίδρυσης και οργάνωσης Τεχνοπόλεων, για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης, επιλέγονται ως τόποι εγκατάστασης Τεχνοπόλεων αστικά κέντρα που έχουν τις προϋποθέσεις να συνδυάσουν την έρευνα με την παραγωγή προϊόντων υψηλής τεχνολογίας. Αυτονόητο είναι ότι προσδιορίζεται η κλαδική εξειδίκευση των Τεχνοπόλεων και η χωρική τους εμβέλεια (περιφερειακή, εθνική, διεθνής) καθώς επίσης και η ένταξή τους σ' ένα οργανωμένο ή μελλοντικό αναπτυξιακό άξονα, όπως είναι για την περιοχή της Νότιας Ευρώπης, η «Ζώνη του Ήλιου».

Η «Ζώνη» αυτή άρχισε ήδη να διαμορφώνεται από την Πορτογαλία ως το Μπάρι της Ιταλίας, με ενδιάμεσα ισχυρά κέντρα τις Τεχνοπόλεις της Ισπανίας, της Νότιας Γαλλίας και της Β.Δ. και Ν.Α. Ιταλίας. Η ένταξη και της Ελλάδας στη «Ζώνη του Ήλιου», που μπορεί να επεκταθεί στο Αιγαίο, στα παράλια της Μικράς Ασίας και στο Ισραήλ, αποτελεί μελλοντική προοπτική.